

ЦИФРОВА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ЗМІНА ІДЕНТИЧНОСТІ ТА КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Євгенія ОСИПОВА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Національний транспортний університет, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0003-3266-1164>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.1012>
layretta@ukr.net

Наталія ПАХОТА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Національний транспортний університет, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0001-7905-8085>
tatkanvo@ukr.net

Тетяна СЕМЕНЧУК – кандидат економічних наук, професор, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Національний транспортний університет, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0001-7834-1655>
lopattyuk_t@ukr.net

Розглянуто цифрову культуру як соціокультурний феномен, що виник під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу та інформаційної революції. Проведено аналіз основних чинників, що зумовили трансформацію культурних практик. Автори підкреслюють, що цифрова культура стала не лише важливим інструментом модернізації, але й засобом для самовираження, адаптації, соціальної мобілізації та національного опору в умовах кризових ситуацій. Особливу увагу приділено українському контексту, де цифрова культура виконує роль платформи для комунікації, освіти, розвитку креативності та підтримки національної ідентичності в умовах війни й глобального інформаційного впливу. Наведено статистичні дані, що відображають динаміку цифровізації українського суспільства та його інтеграцію до глобального культурного простору. Водночас зазначено, що попри ризики культурної уніфікації й витіснення локального контенту, українська цифрова культура демонструє потенціал для створення гібридної ідентичності, гармонійно поєднуючи традиційні цінності з глобальними тенденціями. Визначено ключові напрями розвитку цифрової культури як важливого чинника стійкості й культурного відродження України в умовах цифрової епохи.

Ключові слова: цифрова культура, діджиталізація, культурні цінності, національна ідентичність, глобалізація.

Постановка проблеми. Глобалізація значно змінила культурні практики, стимулюючи розвиток цифрової культури як унікального соціокультурного явища. Цифрова культура одночасно виступає продуктом глобалізації та її двигуном, впливаючи на способи спілкування, мислення та культурного самовираження. Цифрову культуру можна розглядати як результат синтезу технологічних інновацій і соціокультурних процесів. Однак, поряд із новими можливостями, які приносить глобальна цифровізація, виникають і помітні виклики. Серед них – нерівний доступ до технологій, культурна уніфікація та загроза втрати автентичності. Тому визначення тенденцій та перспектив розвитку сучасних культурних цінностей набуває особливої актуальності.

Для України, інтегрованої у глобальний простір, цифрова культура є незамінним елементом сучасного суспільного життя. В умовах військових конфліктів, економічних викликів і соціальної нестабільності, цифрові практики набули ключового значення, виконуючи функції адаптації, комунікації, освітньої діяльності та навіть засобу опору. За таких обставин особливо актуальним стає вивчення впливу глобалізаційних процесів на формування специфіки цифрової культури в українському суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи сучасні тенденції розвитку, вивченню такого феномена, як цифрова культура, приділяють увагу багато зарубіжних та вітчизняних дослідників. М. Кастельс досліджує виникнення мережевого суспільства, у якому цифрові технології стають основою для формування нових соціальних структур і культурних практик. Він зазначає, що самі технології є нейтральними, однак їх застосування може мати як позитивні, так і негативні наслідки, залежно від соціального контексту [9]. М. Деннінг аналізує глобалізацію як процес, що впливає на розвиток культурних студій, акцентуючи увагу на важливості історичного контексту в процесі формування глобальної культури [8]. Серед українських дослідників проблематика цифрової культури висвітлюється такими авторами як Лобовікова О., Бурак О. Кириченко О., які роблять акцент на тому, що для України цифрова культура виконує роль не лише інструмента модернізації, але й засобу культурного відновлення. Невід’ємним аспектом цього є розвиток цифрової грамотності,

стимулювання креативної економіки та збереження культурної ідентичності в онлайн-середовищі [1, 4]. Прудникова О. вивчала позитивний вплив глобалізації на становлення інформаційної культури українського суспільства, підкреслюючи її значущість у сучасному контексті [6].

Мета статті – виявити вплив глобалізаційних процесів на становлення та розвиток цифрової культури, визначивши основні тенденції, виклики та специфічні аспекти адаптації цифрових практик в українському суспільстві. Серед *завдань* – визначити роль цифрової культури у збереженні культурної ідентичності в умовах соціальних змін та воєнних викликів; дослідити вплив діджиталізації на інтеграцію українського суспільства в глобальний інформаційний простір.

Виклад основного матеріалу. Цифрова культура є одним із ключових феноменів сучасності, сформований унаслідок фундаментальних змін у сферах технологій, інформації та соціокультурного розвитку. У минулому культурні взаємодії здебільшого відбувалися в рамках територіальних спільнот із залученням фізичної присутності. Натомість цифрове середовище стало головним простором для її формування та еволюції. Такий процес спричинив появу нових форм комунікації, способів самовираження й розбудови ідентичності.

Формування цифрової культури стало можливим завдяки сукупності взаємопов'язаних факторів. Формування та розвиток цифрової культури стало можливим завдяки сукупності взаємопов'язаних факторів, наведених в табл.1.

Табл. 1. Причини та передумови формування цифрової культури

Чинник	Зміст
Технологічний прорив	Масове розповсюдження інтернету, смартфонів, комп'ютерних систем та хмарних технологій сприяє фундаментальним змінам у способах комунікації та обробки інформації
Глобалізація	Зменшення комунікаційних бар'єрів сприяє створенню глобального інформаційного простору, де всі частини світу взаємопов'язані на цифровому рівні
Інформаційна революція	Безперервний потік інформації, її пошук та обробка в значних обсягах визначає нові способи мислення та сприйняття, що характеризують сучасну інформаційну епоху
Медіатизація суспільства	Зміщення уваги від традиційних засобів масової інформації на цифрові платформи, такі як YouTube, TikTok, Telegram, Instagram, демонструє трансформацію соціальних взаємодій і масової комунікації
Пандемія COVID-19	Ситуація з пандемією прискорила перехід до онлайн середовищ у різних сферах життя, таких як робота, освіта та підтримка соціальних зв'язків
Зміна поколінь	Покоління Z і Alpha, які виростають із гаджетами з дитинства, мають інше сприйняття реальності, що кардинально змінює культурні контексти та соціальні динаміки

Джерело: сформовано авторами

Цифрова культура охоплює не лише використання сучасних технологій у різних сферах людської діяльності, але й формування особливої системи взаємин між людиною і технікою, а також способів соціальної взаємодії, які здійснюються за допомогою цифрових засобів. У цьому контексті основними складовими цифрової культури вважаються цінності та практики, необхідні для забезпечення людям можливості відносної свободи у створенні та збереженні власної ідентичності, а також для участі в суспільно значущих процесах, що можна умовно назвати «життєвою політикою» [7].

Цифрова культура створює новий тип взаємодії, у якій з'являється людина мережевого формату. Вона активно користується цифровими платформами, створює контент і легко адаптується до сучасних форм комунікації. Це явище виникло як наслідок цифрової трансформації суспільства, тобто інтеграції інформаційних технологій у всі аспекти повсякденного життя і є набагато більше, ніж просто набір технологічних навичок. Воно охоплює наступні ключові аспекти:

- нові способи комунікації (месенджери, соціальні мережі, відеочати);
- цифрову творчість (створення блогів, відео, цифрового мистецтва);
- поведінку в мережі (правила онлайн-етикету, управління цифровою репутацією);
- сприйняття інформації (мем-культура, форма кліпового мислення);
- формування ідентичності через онлайн-профілі, аватари чи псевдоніми.

Цифрова культура є сукупністю норм, цінностей, звичок, моделей поведінки та практик, що розвиваються завдяки застосуванню цифрових технологій (рис. 1).

Рис. 1. Складові цифрової культури

Джерело: сформовано авторами

Глобалізація сприяє стиранню географічних і культурних меж. Завдяки інтернету та цифровим платформам, серед яких YouTube, TikTok, Instagram, Facebook та ін., активно відбувається транснаціональний обмін культурою. Люди з різних куточків світу отримують доступ до спільного контенту, беруть участь у глобальних трендах, творчих ініціативах, флешмобах і челенджах. Це створює єдиний інформаційний простір, де відбувається взаємодія між культурами. Водночас зростає загроза уніфікації культури, що може призвести до витіснення локальної культурної самобутності.

Соціальні мережі та онлайн-платформи створюють сприятливе середовище для формування спільнот, об'єднаних інтересами, цінностями чи стилем життя, незалежно від національної чи географічної приналежності. Такі мережеві об'єднання активно сприяють виникненню цифрових субкультур, стимулюють творення креативного контенту та забезпечують платформу для обміну знаннями. Водночас глобальні корпорації, такі як Meta, Google, Apple і Microsoft, відіграють провідну роль не лише в розробленні технологічних стандартів, але й у формуванні культурних норм цифрової взаємодії. Їхні умови використання платформ, політики модерування контенту та алгоритми рекомендацій мають суттєвий вплив на моделі цифрової поведінки користувачів та становлення сучасного цифрового етикету.

Віртуальний простір слід розглядати як справжню творчу лабораторію, що відкриває можливості для експериментів із власною ідентичністю, гри з образом себе, а також уявного втілення у різних ролях, які часто бувають недосяжними в реальному житті. Інтернет-самореалізацію доцільно аналізувати крізь призму двох основних аспектів: компенсаторного, що виникає за умови труднощів із реалізацією особистісного потенціалу в офлайн-форматі, та пробно-експериментального, який демонструє значно вужчий спектр можливостей порівняно з реальним життєвим досвідом. Для представників цифрового покоління кордон між онлайн та офлайн ідентичностями фактично стирається, формуючи інтегровану і цілісну систему самовизначення. У процесі експериментування з власною ідентичністю представник цього покоління прагне оцінити свої здібності, здійснити пошук себе та розкрити власний потенціал. Усвідомлене конструювання особистісної ідентичності стає ключовим аспектом у формуванні нової моделі самовизначення, притаманної сучасності [2].

Завдяки поширенню доступу до інтернету українці щодня взаємодіють із різноманітним контентом з усього світу, включаючи кіно, серіали, музику, подкасти, блоги та соціальні мережі. Такі платформи як YouTube, Netflix, TikTok, Spotify і Instagram стали провідниками глобальної культури, через які західні культурні коди проникають у свідомість користувачів. Українська молодь активно занурюється у глобальний інформаційний простір, що сприяє формуванню гібридної ідентичності. Цей процес об'єднує елементи національної традиції та світової культури. Скажімо, одна людина може слухати водночас сучасні обробки українського фольклору та американський хіп-хоп, носити вишиванку і стежити за контентом західних інфлюенсерів. Подібний культурний синтез нині сприймається як новий стандарт. Цифрові формати на зразок сторіс, стрімів, мемів, реакцій та челенджів поступово витісняють традиційні форми культурної взаємодії. Вони створюють уніфіковане середовище комунікації, у якому пріоритетними стають швидкість передачі інформації,

яскрава візуальність та інтерактивність. Українське суспільство активно впроваджує ці практики, формуючи новітній «словник» цифрового спілкування.

У рамках глобальної культурної інтеграції зростає попит на мобільний, короткий та персоналізований контент. Це стимулює розвиток нових форматів української цифрової культури, таких як україномовні TikTok-блогери чи YouTube-канали, котрі поєднують національний контекст із міжнародним стилем подачі.

Процеси культурної глобалізації, зокрема інтенсивне проникнення західних культурних моделей через цифрові канали, створили нові виклики для збереження національної ідентичності. Однак українське суспільство не лише адаптувалося до глобального інформаційного простору, а й розробило активну відповідь у вигляді зміцнення національної цифрової культури. Цей процес охопив усі ключові сфери: медіа, освіту, мистецтво, громадську активність та повсякденну комунікацію. Сучасні тенденції свідчать про поступове інтегрування українського культурного середовища у глобальний цифровий контекст, що зумовлює перетворення форматів комунікації та засобів культурного самовираження (табл. 2).

Табл. 1. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток цифрової культури в Україні

Вид цифрової культури	Ключові показники	Вплив глобалізації
Цифрова комунікація	29,64 млн. користувачів Інтернету (що становить 79,2% населення) та 24,3 млн. активних користувачів соціальних мереж (64,9%).	Домінування глобальних платформ (Facebook, Instagram та TikTok) Зростання цифрової активності серед представників старших вікових груп, яка, за прогнозами, може досягти 50% у 2025 році.
Цифрова освіта	15,1% українців не мають базових цифрових навичок, а 37,9% мають низький рівень знань у цій сфері	Пандемія COVID-19 стала істотним каталізатором розвитку цифрової освіти, стимулюючи впровадження міжнародних освітніх платформ і формування усвідомлення необхідності вдосконалення цифрових компетентностей
Цифрове мистецтво та креативні індустрії	Зростання експорту IT-послуг та активний розвиток цифрового культурного контенту	Відбувається інтеграція України у глобальні креативні процеси шляхом застосування сучасних цифрових технологій для популяризації національної культури
Цифрова інфраструктура	57% українських домогосподарств мають персональний комп'ютер, а 66% підключені до Інтернету.	Подальший розвиток цифрової інфраструктури відбувається згідно з міжнародними стандартами. Одночасно спостерігається зростання потреб у забезпеченні масштабної цифрової трансформації країни для відповідності сучасним глобальним викликам
Цифрова економіка	Українська IT-індустрія демонструє стрімкі темпи зростання – до 26% щорічно, забезпечуючи 3% валового внутрішнього продукту країни	Галузь активно інтегрується у світовий ринок IT-послуг, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних компаній та закріпленню позицій України як перспективного учасника цифрової економіки на міжнародній арені

Джерело: сформовано авторами на основі [3]

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році відбувся значний перехід користувачів до україномовного контенту. Цей процес охоплює як споживання, так і створення цифрових продуктів:

- істотне зростання аудиторії україномовних YouTube-каналів, таких як «Твоя Підпільна Гуманітарка», «Історія без брому», «Євген Лір».
- TikTok-блогери на зразок @pan.kravchuk, @julia.laughes, @nazar_smotrytiuk почали використовувати українську мову у своєму контенті, що стало популярним серед молоді.
- кампанії на підтримку української мови в мережі, як-то челенджі #мовоюсерця та #говориукраїнською.

Українці активно використовують цифрові засоби комунікації як інструмент культурного спротиву, створюючи унікальні меми, відео, візуальні образи та флешмоби, які швидко поширюються в соцмережах:

- мем «Рускій військовий корабель, іди на...» став світовим символом опору і використовувався у філателії та мистецтві;
- створення анімаційного фільму «Мавка. Лісова пісня», що поєднав українську міфологію з західними стандартами анімації та здобув міжнародне визнання;
- платформи Spotify, YouTube Music та Apple Music показали різке зростання популярності україномовних пісень, особливо серед молоді;

– перемога Kalush Orchestra на Євробаченні-2022 з україномовною піснею «Stefania», яка стала хітом у багатьох країнах Європи.

– створення авторських плейлистів із українською музикою в TikTok, що сприяє її поширенню серед глобальної аудиторії. Зростаюча популярність виконавців SHUMEI, YAKTAK, Skofka, KOLA, Alina Pash, які поєднують сучасні тренди з українською ідентичністю;

– зростаюча популярність україномовних стрімерів на Twitch та YouTube, серед яких Brunoh, Kuna Stream, MaxWell і StasPavlov;

– розробка українських локалізацій для відеоігор та створення ігор із національним контекстом, таких як Sheriff of Meadow або Stolen Realm з українською озвучкою.

Для ефективного формування цифрової культури необхідний цілісний підхід, що охоплює розвиток інфраструктури, реформування освітньої системи, забезпечення безпеки інформаційного простору та підтримку творчих ініціатив громадян. У цьому аспекті варто звернути увагу на поетапний алгоритм розбудови цифрової культури в Україні, який враховує специфіку впливу процесів глобалізації (рис. 2).

Рис. 1. Етапи формування цифрової культури в Україні

Джерело: сформовано авторами

Першим кроком до успішної цифрової інтеграції є визнання цифрової культури не лише як технічного процесу, а й ключового елементу національної ідентичності.

У сучасному світовому просторі національні культури мають, не втрачаючи своєї унікальності, активно взаємодіяти з міжнародним цифровим ландшафтом, залишаючись вірними власним цінностям.

Рівень цифрової обізнаності населення безпосередньо впливає на їх спроможність брати участь у глобальній культурі. Якісний доступ до інтернету, технічне обладнання та цифрові послуги в громадах, школах та культурних установах є основою для створення національного культурного контенту.

Створення змістовного національного цифрового продукту стає засобом для утвердження культурного суб'єкта в умовах глобальних трендів.

Для ефективного розвитку цифрової культури необхідне освічене суспільство. Освітні програми з цифрової, медійної та інформаційної грамотності мають на меті розвивати критичне мислення та здатність до самоідентифікації в глобальному інформаційному просторі, а також протистояти маніпуляціям.

Одним із викликів глобалізації є посилення впливу зовнішніх або ворожих інформаційних стратегій. Відповіддю на це повинна бути дієва інформаційна безпека: модерація контенту, розвиток національних платформ і боротьба з дезінформацією, підтримана цифровою освітою.

Цифрова культура формується не лише зверху, а й у повсякденній творчості користувачів. Платформи TikTok, Instagram, YouTube є просторами самовираження українських митців, блогерів та музикантів. Державні і громадські ініціативи повинні заохочувати цю активність через гранти, хакатони й конкурси.

Формування національної цифрової культури не суперечить відкритості до світу. Участь у міжнародних проєктах, цифрових виставках і фестивалях, співпраця з глобальними платформами (такими як Google, Meta, Spotify) сприяє поширенню української культури та цінностей.

Оскільки цифрова культура постійно трансформується, держава і суспільство повинні активно реагувати на нові виклики й тенденції. Регулярний перегляд цифрової стратегії, оцінка успішності проєктів та аналіз поведінки молоді в цифровому середовищі є запорукою її сталого розвитку.

Висновки. Українська цифрова культура демонструє неабияку здатність адаптуватися до змін і залишатися стійкою. Вона не просто переймає світові тренди, але й переосмислює їх через призму власного національного досвіду. Прикладом цього став сплеск популярності україномовного контенту в період 2022–2024 років: створення цифрових проєктів, основаних на українській історії, культурі опору та яскравих мемах. Це свідчить про появу явища цифрового патріотизму, який гармонійно співіснує з елементами глобалізації.

Культурна глобалізація виступає потужним рушієм розвитку цифрової культури в Україні. Вона відкриває широкі можливості для зростання, водночас ставлячи виклики, пов'язані з національною ідентичністю. Глобальні стандарти не лише надихають, а й задають напрям розвитку українського цифрового продукту. Основне завдання українського суспільства – не лише увійти до глобального культурного простору, але й зберегти й розвинути власну автентичність у цифровій сфері.

Список використаної літератури

1. Бурак О. Крос-культурна комунікація як наслідок глобалізаційних кроскультурних контактів. *Грані*. 2012. № 6. С. 119-122.
2. Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Коношевський О. Л., Люльчак С. Ю. Цифрова культура молодого покоління: як її формувати. *Методологічні проблеми впровадження цифрових технологій та інноваційних методик навчання*. Вип. 73. 2024. С. 14-29. DOI: 10.31652/2412-1142-2024-73-14-29 (дата звернення: 28.05.2025).
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 30.05.2025).
4. Кириченко О. Цифрова культура як результат розвитку культури інформаційного суспільства. *Гілея: наук. вісник*. 2017. Вип. 124. С. 179–182.
5. Лобовікова О. Формування інформаційної культури в умовах сучасного інформаційно-комунікативного простору. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. 2008. Вип. 14. С. 340-343
6. Прудникова О. Феномен інформаційної культури у вітчизняному науковому дискурсі. *Вісник НІУВ ім. Ярослава Мудрого*. 4 (59). 2023. <https://doi.org/10.21564/2663-5704.59.289689> (дата звернення: 23.05.2025).
7. Deuze M. Participation, Remediation, Bricolage: Considering Principal Components of a Digital Culture. *The Information Society*. 2016. 22. Р. 63-75.
8. Denning M. Globalization in cultural studies: Process and epoch *European Journal of Cultural Studies*. Volume 4 Issue 3. August 2001. <https://doi.org/10.1177/136754940100400306> (дата звернення: 25.05.2025).
9. Castells M. *The Information Age: Economy, Society, and Culture*. Vol. 1: The Rise of the Network Society. Cambridge : Blackwell. 2010.

References

1. Burak O. Kros-kulturna komunikatsiia yak naslidok hlobalizatsiinykh kroskulturnykh kontaktiv. *Hrani*. 2012. № 6. S. 119-122.
2. Hurevych R. S., Konoshevskiy L. L., Konoshevskiy O. L., Liulchak S. Yu. Tsyfrova kultura molodoho pokolinnia: yak yii formuvaty. *Metodolohichni problemy vprovadzhenia tsyfrovyykh tekhnolohii ta innovatsiinykh metodyk navchannia*. Vyp. 73. 2024. S. 14-29. DOI: 10.31652/2412-1142-2024-73-14-29 (data zvernennia: 28.05.2025).
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 30.05.2025).
4. Kyrychenko O. Tsyfrova kultura yak rezultat rozvytku kultury informatsiinoho suspilstva. *Hileia: nauk. visnyk*. 2017. Vyp. 124. S. 179–182.
5. Lobovikova O. Formuvannia informatsiinoi kultury v umovakh suchasnoho informatsiino-komunikativnoho

prostoru. Metodolohiia, teoriia ta praktyka sotsiologichnoho analizu suchasnoho suspilstva. 2008. Vyp. 14. S. 340-343

6. Prudnykova O. Fenomen informatsiinoi kultury u vitchyznianomu naukovomu dyskursi. Visnyk NIuU im. Yaroslava Mudroho. 4 (59). 2023. <https://doi.org/10.21564/2663-5704.59.289689> (data zvernennia: 23.05.2025).

7. Deuze M. Participation, Remediation, Bricolage: Considering Principal Components of a Digital Culture. The Information Society. 2016. 22. P. 63-75.

8. Denning M. Globalization in cultural studies: Process and epoch European Journal of Cultural Studies. Volume 4 Issue 3. August 2001. <https://doi.org/10.1177/136754940100400306> (data zvernennia: 25.05.2025).

9. Castells M. The Information Age: Economy, Society, and Culture. Vol. 1: The Rise of the Network Society. Cambridge : Blackwell. 2010.

UDC 37.018.147

DIGITAL CULTURE IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION : CHANGING IDENTITY AND CULTURAL PRACTICES IN UKRAINIAN SOCIETY

Yevheniia OSYPOVA – Candidate of economic sciences, Associate Professor

Nataliia PAKHOTA – Candidate of economic sciences, Associate Professor,

Tatiana SEMENCHUK - Candidate of economic sciences, Professor
National Transport University, Kyiv

The article examines digital culture as a key socio-cultural phenomenon shaped by globalization processes. The author (s) emphasize that digital culture is not only the result of the integration of technological innovations into everyday life, but also actively influences the change in models of communication, thinking, identity, and cultural interaction. Particular attention is paid to the analysis of the factors that contributed to the development of digital culture, including technological breakthroughs, mediatization, the information revolution, the COVID-19 pandemic, and generational shifts.

The study emphasizes the dual nature of digital culture as a means of global cultural unification and, at the same time, a challenge to preserve local authenticity. Examples of hybrid identities formed in Ukrainian society through interaction with global digital platforms are given. The author analyzes the impact of global digital corporations on cultural norms of interaction, as well as the importance of social media as a tool for self-expression, creativity, and cultural resistance.

In the context of Ukraine, digital culture is seen as an important element of social transformation, which has been especially intensified in the context of military aggression, information attacks, and social instability. The article shows how Ukrainian society is adapting to global changes while building a national digital identity. The article provides statistics on the use of the Internet, social networks, the state of digital education, the development of creative industries, and the digital economy. The emphasis is placed on the transition of the Ukrainian audience to the consumption of Ukrainian-language digital content, which has become a form of cultural resistance and identity restoration.

Key words: digital culture, digitalization, cultural values, national identity, globalization.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2025

Отримано після доопрацювання 25.02.2025

Прийнято до друку 28.02.2025

УДК 778.53:535.34(075.8)

МЕТОДОЛОГІЯ КІНЕМАТОГРАФІЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО БЮДЖЕТУ

Павло НЕРЯНОВ – відеограф, компанія Route One Group, м. Ист Данлі, США

<https://orcid.org/0009-0003-4525-8048>

<https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.1012>

paulner.pn@gmail.com

Наведено аналіз методологічних підходів до організації кінематографічного освітлення в умовах обмеженого бюджету. Окреслено значення світла у формуванні художнього простору, емоційного тону сцени та візуального стилю фільму. Розглянуто практики використання природного світла, малопотужних LED-панелей і підручних матеріалів як основних інструментів економного освітлення. Проаналізовано способи зниження виробничих витрат за рахунок оптимізації технічного оснащення, прискорення процесів монтажу та застосування low-key lighting. Наведено таблиці, що ілюструють переваги та недоліки окремих типів освітлення, а також співвідношення між витраченим часом і результатом. Висвітлено важливість попереднього планування світлових рішень на етапі пре-продакшну та творчого підходу до побудови освітлювальних схем.

Ключові слова: кінематографічне освітлення, обмежений бюджет, LED-панелі, природне світло, low-key lighting, знімальний майданчик.

Постановка проблеми. Кінематографічне освітлення в умовах обмеженого бюджету передбачає використання доступних матеріалів і творчих рішень для досягнення професійного результату. Замість дорогих софтбоксів і світлодіодних панелей можна застосувати звичайні лампи розжарювання та світлодіоди побутового призначення, розташувавши їх за принципом триточкового освітлення: ключове джерело задає напрямок і контраст, заповнююче – пом'якшує тіні, а контр-світло відділяє об'єкт від